

Τι σημαίνει δημόσια συμμετοχή;

Τα παραδείγματα δράσεων που επηρεάζουν τον περιβάλλοντα χώρο, είτε αφορούν την κατασκευή ενός νέου δρόμου είτε στρατηγικές για τον τοπικό τουρισμό ή την επέκταση ενός εργοστασιακού συγκροτήματος, είναι αμέτρητα.

Απλοί πολίτες, επιχειρηματίες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ζητούν να πληροφορηθούν λεπτομερώς προτού ληφθούν οι πολιτικές αποφάσεις που τους αφορούν και τους επηρεάζουν. Επίσης μπορεί να επιθυμούν να έχουν λόγο στις εξελίξεις, ενεργό συμμετοχή σε τρέχουσες δράσεις και πιθανότατα άμεση συμμετοχή στις αποφάσεις. Η έννοια της συμμετοχής περιλαμβάνει όλα τα προηγούμενα.

Η συμμετοχή αποτελεί βασική αρχή της δημοκρατίας. Καθιερωμένες μορφές συμμετοχής αποτελούν το δικαίωμα ψήφου, το δημοψήφισμα και η συλλογή υπογραφών. Σήμερα ολοένα και περισσότερο δίνονται στους απλούς πολίτες και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ευκαιρίες για συμμετοχή στον σχεδιασμό και την εξέλιξη διαδικασιών στον δημόσιο χώρο ως επιθυμητό συμπλήρωμα αυτών των καθιερωμένων μορφών, ευκαιρίες τις οποίες οι πολίτες και οι οργανώσεις απαιτούν και προωθούν.

Ό,τι αφορά τη συμμετοχή μεμονωμένων ατόμων ή πρωτοβουλιών πολιτών σε διαδικασίες προγραμματισμού με σκοπό να κοινοποιήσουν τα συμφέροντά τους ως ιδιώτες ή ως ομάδες ιδιωτών, ονομάζεται «συμμετοχή πολιτών». Η έννοια της «δημόσιας συμμετοχής» αφορά τη συμμετοχή στη σχετική διαδικασία διαφόρων ενδιαφερόμενων ομάδων: πρωτοβουλιών πολιτών αλλά και πρωτοβουλιών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, π.χ. περιβαλλοντικών οργανώσεων, ενώσεων νέων ή επαγγελματικών ενώσεων οι οποίες κοινοποιούν τους προβληματισμούς της ομάδας που εκπροσωπούν. Οι ομάδες άσκησης πίεσης και οι ομάδες κοινών συμφερόντων είναι γνωστές ως «οργανωμένη κοινωνία των πολιτών».

Κάθε διαδικασία συμμετοχής θα πρέπει να είναι κατά το δυνατόν ανοιχτή σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και γενικά στο ευρύ κοινό. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό, γιατί η ομάδα που προκύπτει έχει μεγάλο αριθμό μελών και δεν μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά. Σε αυτή την περίπτωση η εκπροσώπηση των συμφερόντων όλων των ενδιαφερόμενων μερών εξαρτάται από τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Η συμμετοχή συμβάλλει στη διαμόρφωση του μέλλοντος

Όλο και περισσότεροι άνθρωποι θέλουν να έχουν λόγο για τη διαμόρφωση του περιβάλλοντός τους, είτε αυτό είναι η συνοικία είτε η κοινότητα ή η περιφέρειά τους. Θέλουν να επηρεάσουν τις μελλοντικές εξελίξεις και κατά συνέπεια την ποιότητα ζωής τους. Σήμερα, πολλοί υπεύθυνοι για τη λήψη αποφάσεων σε πολιτικό επίπεδο και εκπρόσωποι της αυτοδιοίκησης συνειδητοποιούν ολοένα και περισσότερο τα οφέλη που προκύπτουν από την ανταλλαγή απόψεων και τη συνεργασία με τους ενεργούς πολίτες.

Παρακάτω ακολουθούν ορισμένες καταστάσεις στις οποίες ενδεχομένως έχετε βρεθεί κι εσείς οι ίδιοι:

- Ως **πολίτης** έχετε προσκληθεί να λάβετε μέρος σε μια συμμετοχική διαδικασία. Ίσως, ακόμα, να αναρωτιέστε πώς θα μπορούσατε να εκμεταλλευτείτε τέτοιες πρωτοβουλίες για να γνωστοποιήσετε κάποιες ιδέες σας που αφορούν σχέδια δράσης.
- Ως **πολιτικός**, σας πλησιάζουν απλοί πολίτες που επιθυμούν να συμβάλουν με τις ιδέες τους σε ένα συγκεκριμένο σχέδιο. Ακόμη, μπορεί να επιθυμείτε τη συμμετοχή των κατοίκων της περιοχής σας σε διαδικασίες που αφορούν την ανάπτυξή της.
- Ως **εκπρόσωπος της τοπικής αυτοδιοίκησης** βλέπετε ότι τόσο οι πολιτικοί όσο και οι απλοί πολίτες επιθυμούν τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στην ανάπτυξη ή/και στην εφαρμογή κάποιου σχεδίου.
- Ως **επιχειρηματίας** θέλετε να επεκτείνετε τις δραστηριότητές σας. Σκοπεύετε η εφαρμογή του σχεδίου σας να έχει τη μεγαλύτερη δυνατή αποδοχή και γι' αυτό αρχίζετε διάλογο με τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Ως **εκπρόσωπος οργάνωσης της κοινωνίας πολιτών** θέλετε κατά τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων να γνωστοποιήσετε όσο το δυνατόν περισσότερο τους προβληματισμούς των ατόμων που εκπροσωπείτε.

Όταν σε μια διαδικασία σχεδιασμού συμμετέχει πλήθος ενδιαφερόμενων μερών – πολίτες, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, επιχειρηματίες, πολιτικοί, εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης–, οι ιδέες και ο διαθέσιμος όγκος γνώσης αυξάνονται σημαντικά. Όσο περισσότεροι είναι οι συμμετέχοντες τόσο περισσότερες προοπτικές και προτάσεις κατατίθενται και συζητούνται. Έτσι είναι εφικτή η εύρεση διεξοδικών λύσεων στις οποίες λαμβάνεται υπόψη πλήθος συμφερόντων. Η πρόσκληση και η συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων μπορούν να βελτιώσουν τόσο την ποιότητα των αποφάσεων όσο και την αποδοχή τους.

Η διαδικτυακή πλατφόρμα [«Συμμετοχή»](#) σας δείχνει τον τρόπο με τον οποίο μπορείτε να λάβετε ενεργά μέρος στη διαμόρφωση του περιβάλλοντός σας και στη λήψη αποφάσεων για σημαντικά κοινωνικά ζητήματα. Μέσα από αυτή θα μάθετε:

- τι σημαίνει δημόσια συμμετοχή,
- τον τρόπο λειτουργίας των συμμετοχικών διαδικασιών,
- το πλαίσιο και τα ποιοτικά κριτήρια που είναι απαραίτητα για μια επιτυχημένη συμμετοχική διαδικασία. Επιπλέον, θα ενημερωθείτε για τους ποικίλους τρόπους συμμετοχής του κοινού.

Επίσημες & άτυπες συμμετοχικές διαδικασίες

Σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις που εξετάζονται αναπτυξιακές στρατηγικές, επιχειρησιακοί σχεδιασμοί κ.ά. είναι απαραίτητη η έγκριση των αρχών, και βάσει νόμου (βλέπε Σχέδιο Καλλικράτης) ορίζεται ποιος δικαιούται να λάβει μέρος στη διαδικασία αυτή. Από την άλλη, εάν ο στόχος είναι η κατάρτιση κάποιου νέου προγράμματος για την κοινότητα ή η συζήτηση για τις ευκαιρίες και τους κινδύνους που απορρέουν από τη χρήση νέων τεχνολογιών, δεν υπάρχουν νομικές δεσμεύσεις για τη συμμετοχική διαδικασία.

Οι **επίσημες συμμετοχικές διαδικασίες** (βλέπε Άρθρα 76, 78, 85 και 178 του Σχεδίου Καλλικράτης) είναι υποχρεωτικές. Ο νόμος ορίζει ποιοι έχουν δικαίωμα συμμετοχής, το εύρος των δικαιωμάτων των συμμετεχόντων και τη διαχείριση των αποτελεσμάτων. Ως συμμετέχων στη διαδικασία έχετε μια σειρά από δυνατότητες. Συγκεκριμένα, δικαιούστε:

- Να έχετε πρόσβαση σε όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες (π.χ. να ερευνήσετε το αρχείο).
- Να καταθέσετε τη γνώμη σας, η οποία και πρέπει να συζητηθεί.
- Να εκφράσετε την αντίρρησή σας σε αποφάσεις.

Οι **άτυπες συμμετοχικές διαδικασίες** δεν καθορίζονται αυστηρά και η δομή τους μπορεί να ποικίλλει, αναλόγως των περιστάσεων, ενώ είναι εντελώς εθελοντικές. Βασική αρχή είναι η συλλογική αντιμετώπιση ενός ζητήματος. Στόχος μπορεί να είναι η από κοινού συλλογή πληροφοριών, ανταλλαγή ιδεών ή εύρεση λύσης και σε ορισμένες περιπτώσεις η εφαρμογή τους από κοινού. Οι συμμετέχοντες, ο τρόπος αντιμετώπισης των ζητημάτων και οι κανόνες της διαδικασίας καθορίζονται είτε εκ των προτέρων είτε επιτόπου από τους ίδιους τους συμμετέχοντες. Οι μέθοδοι άτυπης συμμετοχικής διαδικασίας ποικίλλουν και είναι ευέλικτοι. Περιλαμβάνουν στρογγυλή τράπεζα, Ατζέντα 21, διαμεσολάβηση κτλ. Το ποσοστό στο οποίο οι λύσεις που δίνονται στην άτυπη συμμετοχική διαδικασία είναι δεσμευτικές, εξαρτάται από τα συμφωνηθέντα σχετικά με τη διαχείριση των αποτελεσμάτων.

Η έναρξη μιας συμμετοχικής διαδικασίας

Τα απαραίτητα βήματα για την έναρξη μιας συμμετοχικής διαδικασίας.

Η πρωτοβουλία μπορεί να προέρχεται από οποιονδήποτε:

- Πολίτες που ενώνουν τις δυνάμεις τους για να απαιτήσουν μέτρα μείωσης του θορύβου κατά μήκος ενός νέου αυτοκινητόδρομου.
- Περιβαλλοντικές οργανώσεις που ξεκινούν εκστρατεία για τη διατήρηση μιας προστατευόμενης περιοχής ή περιοχής αναψυχής.
- Εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης που λαμβάνουν οδηγίες να καταρτίσουν ένα εκτεταμένο περιφερειακό σχέδιο για τις μεταφορές και να διασφαλίσουν τη συναίνεση των ενδιαφερόμενων μερών.
- Τοπικούς πολιτικούς που θέλουν να καταρτίσουν, σε συνεργασία με τους πολίτες, ένα συνολικό πλάνο για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της κοινότητάς τους.
- Έναν επιχειρηματία που σχεδιάζει να επεκτείνει τις εγκαταστάσεις παραγωγής του και επιθυμεί να συμφωνήσει εκ των προτέρων με τους κατοίκους της περιοχής για το όλο πλαίσιο, ώστε να διασφαλίσει ότι το σχέδιο θα γίνει αποδεκτό και ότι θα αποφευχθούν διαμάχες και καθυστερήσεις.

Λήψη και διάδοση πληροφοριών

- Συλλέξτε λεπτομερείς πληροφορίες για την υφιστάμενη κατάσταση καθώς και για λιγότερο προφανείς πτυχές του ζητήματος. Έχουν ξεκινήσει οι εργασίες; Τι απαιτήσεις, ιδέες ή/και προτάσεις καταθέτουν τα ενδιαφερόμενα μέρη; Τι τους προβληματίζει; Ποια ζητήματα οδηγούν σε διαμάχες; Ερευνήστε το ζήτημα μέσω του διαδικτύου αλλά και των έντυπων μέσων και κανονίστε συναντήσεις με ανθρώπους από την κοινότητα ή την περιοχή σας.
- Εάν ανήκετε σε κάποια οργάνωση κοινωνίας των πολιτών και αναζητάτε συμμάχους/υποστηρικτές για κάποια εκστρατεία, δημοσιοποιήστε το ζήτημα με άρθρα σε εφημερίδες, δημόσιες συναντήσεις, αφίσες, ταχυδρομείο, φυλλάδια ή προσωπικές συναντήσεις. Εάν δεν υπάρχει κάποια εκστρατεία για το ζήτημα που σας ενδιαφέρει και προτίθεστε να ξεκινήσετε εσείς μία, συναντηθείτε με όσους ενδιαφέρονται γι' αυτό και ορίστε τους στόχους σας όσο πιο ξεκάθαρα γίνεται. Ποιος είναι ο σκοπός σας; Ποιο αποτέλεσμα πιστεύετε ότι θα πρέπει να φέρει μια επιτυχημένη συμμετοχική διαδικασία επ' αυτού; Φανταστείτε ότι βλέπετε τους στόχους σας να παίρνουν σάρκα και οστά. Άλλωστε η οπτική αναπαράσταση δίνει πάντοτε μεγάλη ώθηση. Το σημαντικότερο είναι να εστιάσετε σε ρεαλιστικούς

στόχους. Μπορείτε να διαχωρίσετε τους στόχους εκείνους για τους οποίους δεσμεύεστε να επιτύχετε από εκείνους για τους οποίους πιθανώς πρέπει να έχετε χαμηλότερες προσδοκίες.

■ Εάν έχετε καταθέσει κάποιο σχέδιο δράσης και περιμένετε έγκριση του σχεδίου σας, αν είστε πολιτικός ή εκπρόσωπος της τοπικής αυτοδιοίκησης, πληροφορείστε το ευρύ κοινό για το συγκεκριμένο σχέδιο (καθώς και για το πώς θα αποκτήσει πρόσβαση σε περαιτέρω πληροφόρηση). Οι πληροφορίες θα πρέπει να είναι σαφείς και εύληπτες. Είναι σημαντικό να παρουσιάσετε τόσο τα πλεονεκτήματα όσο και τα πιθανά μειονεκτήματα του σχεδίου με τρόπο ισορροπημένο τρόπο, ώστε να δημιουργήσετε κλίμα εμπιστοσύνης.

Ανακαλύψτε εάν πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή επίσημης συμμετοχικής διαδικασίας

■ Εάν προταθεί στις τοπικές αρχές κάποιο σχέδιο ή παρουσιαστεί ένα πρόβλημα προς επίλυση το οποίο μπορεί να αφορά για παράδειγμα τη διενέργεια περιβαλλοντικού ελέγχου, τη στρατηγική περιβαλλοντικής αξιολόγησης, τον σχεδιασμό χρήσεων γης ή τη διαχείριση υδάτινων πόρων, εκείνες θα ελέγξουν εάν η δημόσια συμμετοχή είναι υποχρεωτική.

■ Εάν είστε μέλος κάποιας οργάνωσης κοινωνίας των πολιτών ή μεμονωμένος πολίτης, ενημερωθείτε πότε και με ποιον τρόπο μπορείτε να παρέμβετε και έχετε κατά νου τις σχετικές προθεσμίες.

Υπολογίστε τα πιθανά οφέλη από μια άτυπη συμμετοχική διαδικασία

■ Εάν πρόκειται να πραγματοποιηθεί επίσημη συμμετοχική διαδικασία, σκεφτείτε κατά πόσο αυτή επαρκεί ώστε να επιτύχετε τον στόχο σας ή εάν απαιτείται μια πιο εντατική διαδικασία προκειμένου τα αποτελέσματα να είναι καλύτερα (μόνιμα).

■ Εάν δεν είναι προγραμματισμένη κάποια επίσημη συμμετοχική διαδικασία, αναλογιστείτε τα πιθανά οφέλη από μια άτυπη συμμετοχική διαδικασία – ειδικά εάν το ζήτημα είναι αμφιλεγόμενο, εάν ως πολιτικός ή εκπρόσωπος της τοπικής αυτοδιοίκησης αναζητάτε τρόπους να συμμετάσχουν οι πολίτες ή εάν θέλετε να επιτύχετε τη μεγαλύτερη δυνατή αποδοχή για ένα δεδομένο σχέδιο.

Αναπτύξτε ιδέες για την πορεία της συμμετοχικής διαδικασίας

■ Εάν θέλετε να διεξαχθεί μια πιο εντατική συμμετοχική διαδικασία, σκεφτείτε ποια μορφή θα μπορούσε ιδανικά να πάρει σε σχέση με το ζήτημα που σας αφορά.

■ Καταγράψτε τις ιδέες σας και φτιάξτε έναν σκελετό, έτσι οι ιδέες σας θα είναι πιο προσιτές στους άλλους τους οποίους και θέλετε να πείσετε για τη λογική των στόχων σας. Σε αυτό το στάδιο σκεφτείτε επίσης τι οφέλη μπορεί να αποφέρει η συμμετοχική διαδικασία σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, σε πολιτικούς ή στην αυτοδιοίκηση, καθώς και τις περιπτώσεις όπου παρουσιάζονται ευκαιρίες αλλά και ελλοχεύουν κίνδυνοι.

Κατά τον σχεδιασμό της συμμετοχικής διαδικασίας, μπορείτε επίσης να ζητήσετε συμβουλές και πληροφορίες από επαγγελματίες συντονιστές.

Καθορίστε με τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, πολιτικούς και εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης τις πιθανές μορφές που μπορεί να πάρει η συμμετοχική διαδικασία

■ Εάν είστε μέλος κάποιας οργάνωσης κοινωνίας των πολιτών ή απλός πολίτης, ελάτε σε επαφή με τους αρμόδιους πολιτικούς ή εκπροσώπους της τοπικής αυτοδιοίκησης και δείτε εάν είναι διατεθειμένοι να στηρίξουν μια συμμετοχική διαδικασία σε σχέση με το ζήτημα που σας αφορά. Παρουσιάστε τη βασική σας προσέγγιση για τη συμμετοχική διαδικασία και τονίστε τα οφέλη που θα μπορούσαν να προκύψουν από αυτήν.

■ Εάν είστε μέλος κάποιας οργάνωσης κοινωνίας των πολιτών ή απλός πολίτης, καλό θα ήταν να προβληθείτε συλλογικά, ως ομάδα, ώστε να δείξετε ότι η ιδέα σας έχει τη στήριξη μιας μεγάλης μερίδας του κοινού και όχι απλώς μιας μειοψηφίας.

■ Συζητήστε τις επόμενες κινήσεις που είναι απαραίτητες ώστε να ξεκινήσει η συμμετοχική διαδικασία και οργανώστε με σαφή τρόπο τις αρμοδιότητες του καθενός, τις συνεργασίες και τις προθεσμίες.

■ Συμφωνήστε ποιος θα αναλάβει τον συντονισμό της συμμετοχικής διαδικασίας και πώς θα χρηματοδοτηθεί.

■ Συμφωνήστε με τους υπόλοιπους συμμετέχοντες για τη βασική προσέγγιση όσον αφορά τη συμμετοχική διαδικασία.

Τα στάδια μιας συμμετοχικής διαδικασίας

Το εύρος των ευκαιριών και των δικαιωμάτων συμμετοχής σε μια συμμετοχική διαδικασία εξαρτάται από πολλούς και διαφορετικούς παράγοντες.

Το κατά πόσο λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα των απλών πολιτών ή/και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το είδος της διαδικασίας (επίσημη ή άτυπη), καθώς και από τη μέθοδο που θα επιλεγεί. Ανεξαρτήτως αυτών όμως, η βούληση εκ μέρους των υπευθύνων για τη λήψη αποφάσεων σε πολιτικό, διοικητικό και επιχειρηματικό επίπεδο να συνυπολογίσουν τις ιδέες των απλών πολιτών κατά τον σχεδιασμό και τη λήψη αυτών είναι αποφασιστικής σημασίας.

Αναλόγως με το πλαίσιο

■ Οι συμμετέχοντες καθώς και τα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη ενημερώνονται για την προγραμματιζόμενη δράση και τις συνέπειές που θα έχει αυτή είτε σε κάποια δημόσια συνάντηση είτε στην περίπτωση που τα σχέδια διατίθενται στους ενδιαφερόμενους για έλεγχο. Ο στόχος της **συμμετοχής του κοινού μέσα από την πληροφόρησή του** είναι να καταστούν τα σχέδια και οι αποφάσεις γνωστά και κατανοητά στο ευρύ κοινό, το οποίο στην προκειμένη περίπτωση δεν μπορεί να επηρεάσει παρά ελάχιστα την εν λόγω απόφαση.

■ Απλοί πολίτες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να σχολιάσουν τις επίσημες αποφάσεις και να συμβάλουν με ιδέες και προτάσεις, π.χ. σε σχέση με ένα πρόγραμμα καθορισμού των χρήσεων γης. Στόχος της διαβουλευτικής δημόσιας συμμετοχής είναι να διαφανούν οι αντιδράσεις των συμμετεχόντων στις προτάσεις, στα σχέδια ή στις αποφάσεις, ώστε να συνυπολογιστούν κατά το τελικό στάδιο λήψης αποφάσεων.

Σύμφωνα με τον Οδηγό Δημοτικής Διαβούλευσης του Υπουργείου Εσωτερικών, προτείνεται η διενέργεια της διαδικασίας διαβούλευσης σε τέσσερα στάδια, τα οποία συνοπτικά έχουν ως εξής:

1. Αρχικές προπαρασκευαστικές ενέργειες

Ψήφιση κανονισμού διαβούλευσης – Καταγραφή φορέων – Ενημέρωση κοινού – Συγκρότηση επιτροπής διαβούλευσης – Στελέχωση και υποδομή – Συλλογή και συστηματοποίηση αρχικών δεδομένων και προτεραιοτήτων – Επιλογή θεμάτων διαβούλευσης τρέχουσας περιόδου

2. Σχεδίαση και διεξαγωγή πρώτης θεματικής διαβούλευσης

Γενικό σχέδιο διαδικασίας – Συγκρότηση θεματικών ομάδων εργασίας – Συγκεντρώσεις, εκδηλώσεις, εργαστήρια, έρευνες, ηλεκτρονική διαβούλευση κ.λπ.
– Διαχείριση υλικών και αρχείων – Ενημέρωση ιστοσελίδας

3. Συνεδρίαση επιτροπής διαβούλευσης

Προετοιμασία συνεδρίασης – Σύγκληση επιτροπής

4. Ολοκλήρωση εργασιών διαβούλευσης

Διατύπωση πορισμάτων και αποφάσεων – Αξιολόγηση αποτελεσμάτων – Ενημέρωση δημοτικής αρχής και κοινού

Οφέλη και περιορισμοί της συμμετοχικής διαδικασίας

Οι συμμετοχικές διαδικασίες μπορεί να αποφέρουν σημαντικά οφέλη για όλους τους συμμετέχοντες. Ωστόσο δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι μπορούν να επιλύσουν ως διά μαγείας οποιοδήποτε πρόβλημα, οπουδήποτε και οποιαδήποτε στιγμή.

Οφέλη της συμμετοχικής διαδικασίας

Οι συμμετοχικές διαδικασίες φέρνουν κοντά ανθρώπους διαφορετικών συμφερόντων, απόψεων και ιδεών που αλλιώς μπορεί να μη συναντιούνταν. Καθώς εκφράζουν τις διάφορες οπτικές, ανάγκες και εμπειρίες τους, συσσωρεύεται μια κοινή δεξαμενή γνώσεων που αφορούν τις πολλαπλές πτυχές του εκάστοτε σχεδίου. Έτσι, οι αποφάσεις που ακολουθούν εμπειριέχουν αυτή τη δεξαμενή γνώσεων και είναι πιο ισχυρές.

Όταν δίνεται η δυνατότητα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετέχουν στη διαμόρφωση ενός σχεδίου που τους αφορά, είναι πολύ πιο πιθανό να συμφωνούν με το αποτέλεσμα και να το αποδεχθούν ολόψυχα. Αυτό σημαίνει ότι σε πολλές περιπτώσεις τα αποτελέσματα μιας συμμετοχικής διαδικασίας έχουν ευρύτερη αποδοχή καθώς και μεγαλύτερη διάρκεια στον χρόνο. Ακόμα, εφαρμόζονται συντομότερα και μειώνεται η πιθανότητα να χρειαστούν περαιτέρω ρυθμίσεις (που σημαίνει ότι και σε αυτή την περίπτωση γίνεται οικονομία χρόνου και πόρων). Εάν μέσα στο πλαίσιο της συμμετοχικής διαδικασίας αντιμετωπιστεί η σύγκρουση συμφερόντων, τότε μπορεί κάλλιστα να αποτραπεί η απειλή να κινηθούν νομικές διαδικασίες.

Ως **απλός πολίτης** επωφελείστε από την ευκαιρία που σας προσφέρεται να παρουσιάσετε τις ιδέες, τις απόψεις και τις σκέψεις σας για κάποιο ζήτημα ή σχεδιαζόμενη δράση. Επιπλέον, η πληροφόρησή σας για τη δράση είναι πληρέστερη και κατανοείτε τον τρόπο λήψης αποφάσεων.

Ως **πολιτικός**, μέσα από τη συμμετοχική διαδικασία αποκτάτε σαφέστερη εικόνα για τις ανάγκες διαφορετικών ομάδων ανθρώπων, κι έτσι μπορείτε να βελτιώσετε την επικοινωνία σας με τους πολίτες. Οι συμμετοχικές διαδικασίες διευκολύνουν την παράθεση αντιτιθέμενων συμφερόντων και προάγουν την κουλτούρα συνεργασίας και διαλόγου, η οποία μπορεί να τονώσει το ενδιαφέρον των απλών πολιτών για την πολιτική και να ενθαρρύνει τη συμμετοχή τους σε αυτήν.

Εάν ανήκετε στην **τοπική αυτοδιοίκηση**, οι συμμετοχικές διαδικασίες μπορεί κάλλιστα να σας απαλλάξουν από ορισμένα βάρη και πιέσεις, καθώς το πρόβλημα συζητείται ή λύνεται μαζί με τα ενδιαφερόμενα μέρη κι έτσι μειώνεται η

πιθανότητα να γίνετε στη συνέχεια αποδέκτης ενστάσεων και παραπόνων. Εξάλλου, οι συμμετοχικές διαδικασίες αυξάνουν σημαντικά την εμπιστοσύνη των πολιτών στην αυτοδιοίκηση.

Εάν είστε **επιχειρηματίας**, ο διάλογος με τα ενδιαφερόμενα μέρη ενδεχομένως θα σας βοηθήσει να λύσετε τις διαμάχες σας με τους περίοικους ή ακόμα και να τις αποφύγετε εκ των προτέρων. Η προθυμία να συζητηθούν τα θέματα, προάγει την αμοιβαία κατανόηση και εμπιστοσύνη, η οποία με τη σειρά της μπορεί να συμβάλει στην αποφυγή εφέσεων κατά τη διαδικασία έγκρισης και κατά συνέπεια στη μείωση του συνολικού κόστους.

Εάν ανήκετε σε κάποια **οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών**, η συμμετοχική διαδικασία μπορεί να συμβάλει στην ευρύτερη διάδοση των συμφερόντων και των ιδεών της ομάδας που εκπροσωπείτε και να αυξήσει τις πιθανότητές σας να επηρεάσετε την πορεία των εξελίξεων. Η επαφή με άλλες οπτικές βελτιώνει την εικόνα της ομάδας προς τα έξω και μπορεί να την καταστήσει ικανότερη να διαπραγματευτεί αποδεκτούς συμβιβασμούς στο μέλλον.

Όταν συναντώνται άνθρωποι προερχόμενοι από διαφορετικούς εργασιακούς χώρους, με διαφορετικές ιδέες και διαφορετικές εμπειρίες ζωής, το πιθανότερο είναι ότι οι απόψεις τους θα συγκρουστούν. Γι' αυτό η συμμετοχική διαδικασία χρειάζεται χρόνο και θέληση ώστε να εξετάσει κανείς σοβαρά τις απόψεις των άλλων, να συζητήσει και να επιχειρηματολογήσει. Σε πολλές περιπτώσεις, ωστόσο, η σύγκρουση διαφορετικών απόψεων είναι απαραίτητη ώστε να εμβαθύνει κανείς στο εκάστοτε πρόβλημα και να οδηγηθεί σε νέες ιδέες για την επίλυσή του. Γι' αυτό μην αποφεύγετε τα αντεπιχειρήματα. Μπορεί έτσι να πλησιάσετε περισσότερο προς μια κοινά αποδεκτή λύση!

Οι περιορισμοί της συμμετοχικής διαδικασίας

Οι συμμετοχικές διαδικασίες μπορεί να συμβάλουν σημαντικά στη βελτίωση της ποιότητας και στην αποδοχή των αποφάσεων για ζητήματα δημόσιου ενδιαφέροντος. Ωστόσο έχουν και περιορισμούς. Η πιθανότητα για επιτυχημένη έκβασή τους είναι μικρή εάν:

- Τα ενδιαφερόμενα μέρη διστάζουν να συμμετέχουν επειδή, για παράδειγμα, φοβούνται ότι θα φιμωθούν, έχουν αρνητικές εμπειρίες από προηγούμενη συμμετοχική διαδικασία ή πιστεύουν ότι μπορούν να επιτύχουν καλύτερα τους στόχους τους με άλλον τρόπο.
- Οι αρμόδιοι για τη λήψη αποφάσεων δεν υποστηρίζουν τέτοιες διαδικασίες, ενδεχομένως επειδή οι πολιτικοί ή/και οι εκπρόσωποι της αυτοδιοίκησης φοβούνται μήπως περιοριστεί η ισχύς τους όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων.
- Δεν υπάρχει αντικείμενο δράσης γιατί οι βασικές αποφάσεις έχουν ήδη ληφθεί.

- Η κοινωνική ποικιλομορφία και οι διαφορετικοί βαθμοί πρόσβασης στις συμμετοχικές διαδικασίες δεν μπορούν να εξισωθούν, εάν για παράδειγμα οι οργανωτές δεν καταφέρουν να συμπεριλάβουν ομάδες δυσπρόσιτες ή μειονεκτικές, όπως είναι οι μετανάστες.

Συμβουλές για μια επιτυχημένη συμμετοχική διαδικασία

Για την επιτυχημένη διεξαγωγή μιας συμμετοχικής διαδικασίας είναι απαραίτητη η διεξοδική προετοιμασία. Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργήσετε ευνοϊκές συνθήκες για τη θετική εξέλιξη της διαδικασίας προτού καν ξεκινήσει. Στη διάρκεια της διαδικασίας, αξίζει να ελέγχετε κατά διαστήματα εάν τηρούνται τα απαραίτητα ποιοτικά κριτήρια, ώστε το σχέδιό σας να μην παρεκκλίνει.

Ξεκαθαρίστε τον στόχο και την αποστολή σας

■ Ο σκοπός της συμμετοχικής διαδικασίας και το πρακτικό σκέλος αυτό καθαυτό πρέπει να είναι σαφή σε όλους τους συμμετέχοντες. Για να εστιάσετε σε αυτά, ρίξτε πρώτα φως στην αρχική κατάσταση καθώς και στις πρόσφατες εξελίξεις. Π.χ., τι είναι αυτό που μας ενδιαφέρει; Πώς αναμειχθήκαμε σε αυτό το σχέδιο; Ποιοι επηρεάζονται από αυτό;

■ Το αποτέλεσμα δεν πρέπει να είναι προκαθορισμένο και γι' αυτό είναι απαραίτητο να υπάρχουν περιθώρια ελιγμών. Εάν σε συγκεκριμένους τομείς έχουν ήδη ληφθεί αποφάσεις –εάν, για παράδειγμα, έχει αποφασιστεί να κατασκευαστεί ένας δρόμος και η διαδικασία αφορά μόνο τις λεπτομέρειες εφαρμογής–, αυτές αποτελούν σταθερά σημεία τα οποία πρέπει να καθοριστούν. Για να επιτύχει η διαδικασία, είναι σημαντικό να γνωρίζουν όλοι οι συμμετέχοντες ποια ζητήματα πρόκειται να συζητηθούν και ποια όχι (όχι άλλο).

Προσκαλέστε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετάσχουν

■ Η συμμετοχική διαδικασία πρέπει να είναι ανοιχτή σε όλα τα άτομα και τις ομάδες που ενδιαφέρονται ή επηρεάζονται από το εκάστοτε σχέδιο. Στην περίπτωση που μια ομάδα ατόμων έχει παρεμφερή συμφέροντα, μπορεί να ορίσει εκπρόσωπο ο οποίος θα υπερασπιστεί τους σκοπούς της στη συμμετοχική διαδικασία. Σχέδια που αφορούν για παράδειγμα το περιβάλλον, μπορούν να τα υποστηρίξουν περιβαλλοντικοί οργανισμοί ή τα περιβαλλοντικά γραφεία των δήμων. Επίσης, είναι σημαντικό να σταλούν προσκλήσεις σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Το ποσοστό συμμετοχής ανδρών και γυναικών πρέπει να είναι κατά το δυνατόν το ίδιο.

■ Για να είναι επιτυχημένη η συνεργασία εντός της συμμετοχικής διαδικασίας, πρέπει να υπάρξει συμφωνία για τις σχέσεις μεταξύ των συμμετεχόντων καθώς και για τη διαχείριση των πληροφοριών. Για παράδειγμα, μπορεί να συμφωνηθεί ότι

όλοι οι συμμετέχοντες θα έχουν τα ίδια δικαιώματα και καθήκοντα, θα λαμβάνουν την ίδια πληροφόρηση, θα έχουν τις ίδιες ευκαιρίες να μιλήσουν και θα μπορούν να επηρεάσουν εξίσου το αποτέλεσμα της διαδικασίας.

■ Η προσέλευση σε μια συμμετοχική διαδικασία είναι πάντοτε εθελοντική! Τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να συμμετέχουν με την προϋπόθεση ότι διαβλέπουν τα οφέλη που θα αποκομίσουν από αυτήν και ότι μπορούν να αποσοβήσουν οποιουσδήποτε φόβους τους.

Δώστε μεγάλα περιθώρια χρόνου και πόρων

■ Μια συμμετοχική διαδικασία χρειάζεται χρόνο. Για να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να κρίνουν αν διαθέτουν αρκετό χρόνο ώστε να συμμετέχουν, καλό είναι να καταρτιστεί ένα χρονοδιάγραμμα. Σε αυτό θα πρέπει να λάβετε υπόψη, μεταξύ άλλων, χρόνο για τη συμμετοχή σε εκδηλώσεις ή δημόσιες συναντήσεις, για τη μελέτη εγγράφων, για την πρόσβαση σε περαιτέρω πληροφόρηση, για τις διαπραγματεύσεις και για την οργάνωση συναντήσεων. Το χρονικό πλαίσιο πρέπει να είναι αρκετά ευρύ ώστε να υπάρχει άνεση χρόνου και συνεπώς περιθώρια για πρόσθετες ανάγκες που μπορεί να προκύψουν απροσδόκητα.

■ Η εξασφάλιση της αναγκαίας χρηματοδότησης για τη συμμετοχική διαδικασία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση. Ποια έξοδα μπορεί να προκύψουν στη διάρκεια μιας τέτοιας διαδικασίας; Το κόστος εξαρτάται από τη μέθοδο που θα επιλεγεί, τη διάρκεια και το μέγεθος του σχεδίου κτλ. – κάθε συμμετοχική διαδικασία κοστολογείται μεμονωμένα. Εάν έχετε έναν μικρό έστω προϋπολογισμό, μπορείτε να πάρετε προσφορές από διάφορους πιθανούς συνεργάτες για την κάλυψη ποικίλων αναγκών όπως ο συντονισμός, η κατάρτιση αναφοράς από εμπειρογνώμονες, η ενοικίαση αίθουσας συνεδριάσεων, η σίτιση κατά τις συνεδρίες, η παραγωγή και διανομή πληροφοριακού υλικού, η ιστοσελίδα.

■ Για να εξασφαλίσετε τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους για τη συμμετοχική διαδικασία, θα πρέπει να προσεγγίσετε τις οργανώσεις και τις ομάδες που ωφελούνται περισσότερο από αυτήν. Τέτοιες μπορεί να είναι εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης ή πολιτικοί (π.χ. το τοπικό συμβούλιο), ενδιαφερόμενα μέρη/ομάδες ή οργανώσεις που έχουν υποβάλει αίτηση για έγκριση των σχεδίων τους. Καλό είναι να αναζητάτε πάντοτε πόρους σε παραπάνω από μία πηγές. Αυτό διασφαλίζει ότι η διαδικασία θα διαθέτει την απαραίτητη ανεξαρτησία και αξιοπιστία, ώστε να μη δοθεί η εντύπωση ότι τον πρώτο λόγο έχει ο χρηματοδότης.

Ξεκαθαρίστε πόση επιρροή διαθέτουν οι συμμετέχοντες και τι θα γίνει με τα αποτελέσματα

■ Όλοι όσοι λαμβάνουν μέρος πρέπει να γνωρίζουν εξ αρχής ποια θα είναι η επιρροή τους στο τελικό αποτέλεσμα και τι αποφάσεις δικαιούται να λάβει ο

καθένας εντός της συμμετοχικής διαδικασίας. Οι συμμετέχοντες λαμβάνουν απλώς πληροφόρηση, μπορούν να κάνουν τοποθετήσεις επί του ζητήματος ή έχουν ουσιαστικό μερίδιο στη λήψη των αποφάσεων;

■ Επίσης πρέπει να είναι σαφές τι θα γίνει με τα αποτελέσματα της συμμετοχικής διαδικασίας, πόσο δεσμευτικά είναι και πότε θα ενσωματωθούν στις κατοπινές επίσημες δομές αποφάσεων όπως είναι το ψήφισμα του τοπικού συμβουλίου. Τα αποτελέσματα θα προωθηθούν στο τοπικό συμβούλιο ως προτεινόμενη απόφαση ή θα λάβουν τη μορφή ιδιωτικού συμφωνητικού μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών;

Συνδέστε τη διαδικασία με ήδη υπάρχουσες διαδικασίες λήψης αποφάσεων

■ Για τις περισσότερες λειτουργίες που πραγματοποιούνται σε δημόσιο επίπεδο, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση που οι αρχές πρέπει να εγκρίνουν την κατασκευή ενός εργοστασίου, προβλέπονται από τον νόμο επίσημες διαδικασίες. Οι άτυπες συμμετοχικές διαδικασίες δεν ορίζονται από τον νόμο, και συνεπώς τα αποτελέσματα τέτοιων διαδικασιών σε γενικές γραμμές λαμβάνονται υπόψη υπό μορφή πρότασης και μόνο. Η στήριξη των πολιτών μπορεί να δώσει μεγαλύτερο κύρος στα αποτελέσματα μιας συμμετοχικής διαδικασίας. Ωστόσο στις περισσότερες περιπτώσεις η ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων στην απόφαση αυτή καθαυτήν δεν είναι κατοχυρωμένη νομικά. Γι' αυτό και είναι σημαντικό οι άτυπες συμμετοχικές διαδικασίες να συνδέονται με επίσημες διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

■ Είναι επίσης απαραίτητο να ανακαλύψετε πόση στήριξη ενδέχεται να λάβετε από πολιτικούς και από την τοπική αυτοδιοίκηση σε αρχικό στάδιο. Ιδανικά οι υπεύθυνοι για τη λήψη αποφάσεων σε πολιτικό επίπεδο πρέπει να δεχτούν τα αποτελέσματα της συμμετοχικής διαδικασίας και να αιτιολογήσουν οποιαδήποτε παρέκκλιση από αυτά. Μια τέτοια δέσμευση συμβάλλει σημαντικά στην επιτυχία της συμμετοχικής διαδικασίας και αποτελεί για τους συμμετέχοντες ένδειξη του ότι οι πολιτικοί και οι εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης τη στηρίζουν και τη λαμβάνουν σοβαρά υπόψη.

Σιγουρευτείτε ότι όσοι χρειάζονται πληροφόρηση θα τη λάβουν

■ Για να διασφαλίσετε ότι η συμμετοχική διαδικασία θα προχωρήσει εποικοδομητικά και αμερόληπτα, αποτελεί βασική προϋπόθεση το να καταστήσετε όλες τις σχετικές πληροφορίες έγκαιρα και μόνιμα διαθέσιμες σε όλους τους συμμετέχοντες.

■ Σε πολλές περιπτώσεις άτομα που δεν ενέχονται άμεσα στη συμμετοχική διαδικασία ή δεν μπορούν να λάβουν μέρος μέχρι τέλους, ωστόσο ενδιαφέρονται έντονα γι' αυτήν. Οι δημόσιες σχέσεις σάς δίνουν τη δυνατότητα να επιτύχετε

διαφάνεια και χάρη σε αυτές μπορεί κάλλιστα να διευρυνθεί η στήριξη του κοινού στη διαδικασία.

■ Η κατάλληλη τεκμηρίωση της συμμετοχικής διαδικασίας με τη μορφή ενδιάμεσων αναφορών, επίσημων πρακτικών των συνεδριάσεων, φωτογραφιών κτλ. καθιστά τα αποτελέσματα κατανοητά και σαφή ακόμα και σε άτομα που δεν λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία. Επίσης διευκολύνει την επιχειρηματολογία έναντι των πολιτικών που θέλετε να αποφασίσουν για την εφαρμογή των αποτελεσμάτων της συμμετοχικής διαδικασίας.

Η συμμετοχή και το μέλλον

Σύμφωνα με το ψήφισμα της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών στο Ρίο ντε Τζανέιρο το 1992, η δημόσια συμμετοχή θα αποτελέσει και στον 21ο αιώνα σημαντική λειτουργία. Ο μεγάλος αριθμός επιτυχημένων συμμετοχικών διαδικασιών σε πολλές και διαφορετικές χώρες δείχνει ότι βρισκόμαστε στον σωστό δρόμο. Για να συνεχιστεί αυτή η προσέγγιση που αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη, είναι βασικό να εργαστούμε για τη βελτίωση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των ευκαιριών συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων σε πολιτικό επίπεδο.

Η δημόσια συμμετοχή είναι συνεργασία και διάλογος

Η προώθηση της δημόσιας συμμετοχής αποτελεί στις μέρες μας βασικό στοιχείο της σύγχρονης πολιτικής και διοικητικής σκέψης. Προϋπόθεση για την καλή διακυβέρνηση είναι η λήψη ειδικής μέριμνας ώστε στο μέλλον να υλοποιηθούν νέες μορφές συνεργασίας μεταξύ πολιτικών, τοπικής αυτοδιοίκησης, πολιτών, εταιρειών και μη κυβερνητικών οργανώσεων. Αυτό αφορά όλα τα επίπεδα, από συγκεκριμένες δράσεις μέχρι σχέδια και προγράμματα για την ανάπτυξη στρατηγικών και πολιτικών σε ευρεία κλίμακα.

Ενθάρρυνση και παρότρυνση του κοινού για συμμετοχή

Δημοκρατική συμμετοχή σημαίνει όσο το δυνατόν περισσότερα άτομα και πληθυσμιακές ομάδες έχουν λόγο στη διαχείριση του περιβάλλοντος και των συνθηκών στις οποίες ζουν, πράγμα που υπερβαίνει τη χρήση θεσμοθετημένων δικαιωμάτων όπως εκείνο της ψήφου ή της συλλογής υπογραφών και έχει εφαρμογή σε πολλές και διαφορετικές περιπτώσεις. Η συμμετοχή αποτελεί έκφραση της εθελοντικής πολιτικής δέσμευσης. Καθήκον των πολιτικών και των εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι η προαγωγή και η διευκόλυνση της συμμετοχής ως ενέργειας που ενισχύει τον κοινωνικό ιστό και τη δημοκρατική κουλτούρα και ενθαρρύνει την ανάπτυξη αισθημάτων υπευθυνότητας για το κοινωνικό σύνολο.

Αναγνώριση και στήριξη της συμμετοχής

Πέρα και πάνω από την εργασία τους και τα καθημερινά τους καθήκοντα, τα μεμονωμένα άτομα δραστηριοποιούνται σε μια σειρά από σχέδια δράσης και οργανώσεις. Άνθρωποι από όλες τις πληθυσμιακές ομάδες, νέοι, πρεσβύτεροι,

άνδρες και γυναίκες, δραστηριοποιούνται σε τομείς όπως το περιβάλλον, η κοινωνική πρόνοια, η υγεία ή ο πολιτισμός. Η δημόσια συμμετοχή, η εθελοντική εργασία και η δέσμευση προϋποθέτουν ενδιαφέρον, κίνητρα και προθυμία για σοβαρή δραστηριοποίηση εκ μέρους των ατόμων. Ταυτόχρονα, όσοι είναι αφοσιωμένοι σε αυτόν τον σκοπό χρειάζονται δομές που θα τους παρέχουν διάφορες ευκαιρίες ως αντάλλαγμα για τη δέσμευσή τους και δυνατότητες να διαμορφώσουν το μέλλον. Για να είναι εφικτά τα πειράματα, για να δοκιμαστεί η δημοκρατική συμμετοχή, για να μπορεί να μάθει μια ομάδα ατόμων από κοινού, είναι σημαντικό το περιβάλλον στο οποίο θα λάβει χώρα η διαδικασία καθώς και οι χώροι συνάντησης. Επίσης είναι απαραίτητοι οι εμπειρογνώμονες που θα διευκολύνουν τις διαδικασίες και θα προσφέρουν βοήθεια και ενθάρρυνση. Ακόμα, τα άτομα που συμμετέχουν περιμένουν ότι μια τέτοια δέσμευση θα τους ανταμείψει προσφέροντάς τους μερίδιο στην επιτυχία και την ικανοποίηση της ομαδικής εργασίας.

Από το ιδιωτικό συμφέρον στο δημόσιο

Το κατά πόσο κάποιος αφιερώνεται σε έναν σκοπό εξαρτάται σε αποφασιστικό βαθμό από το προσωπικό του/της κίνητρο. Για να κατανοήσει κανείς την οπτική των άλλων, πρέπει να συζητήσει μαζί τους και να αντιπαραθέσουν επιχειρήματα. Οι προσωπικές απαιτήσεις και τα ειδικά συμφέροντα μπορεί να συγχωνευτούν σε ένα αρμονικό σύνολο που θα τους εξυπηρετεί όλους, αποδίδοντας επιπλέον αξία την οποία ίσως κανείς να μη φανταζόταν προηγουμένως. Από τη διαδικασία αυτή μπορεί να προκύψει ένα δίκτυο προσωπικών σχέσεων που θα ενισχύει μόνιμα τον κοινωνικό ιστό της γειτονιάς ή ακόμη και της κοινότητας.

Μικρές ομάδες και παγκόσμια προοπτική

Η συμμετοχή ξεκινά από μικρής κλίμακας διαδικασίες στο άμεσο περιβάλλον των ανθρώπων, στη γειτονιά, στην κοινότητα κτλ. Στην περίπτωση αυτή τα άτομα μπορούν να κατανοήσουν τον τρόπο λήψης των αποφάσεων και να ανιχνεύσουν τι αποτέλεσμα έχουν οι δραστηριότητές τους. Η άμεση αξιολόγηση και τα χειροπιαστά και επιτυχημένα αποτελέσματα μετατρέπουν τη δέσμευση στο δημόσιο συμφέρον σε πηγή προσωπικής ικανοποίησης. Όταν οι ευκαιρίες συμμετοχής σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο ενισχύονται, αυξάνονται οι πιθανότητες εθελούσιας συμμετοχής εκ μέρους των ατόμων, πράγμα που λειτουργεί ως αντίβαρο στη φαινομενικά αναπόφευκτη διεύρυνση της παγκοσμιοποίησης. Κι αυτό γιατί οι μικρές μονάδες ενδυναμώνονται δίχως να χάνεται η σφαιρική προοπτική. Ακόμα και πρωτοβουλίες πολύ μικρής κλίμακας μπορεί να φέρουν σημαντικά αποτελέσματα, ακριβώς όπως και οι αποφάσεις που καθημερινά λαμβάνει ο καθένας μας μπορεί να επιδράσουν και επιδρούν και πέρα από τα στενά όρια της γειτονιάς μας.

Από τη διοίκηση στην από κοινού λήψη αποφάσεων

Στόχος είναι η δημιουργία μιας αμοιβαία υποστηρικτικής ομάδας στην οποία πολιτικοί, εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης, απλοί πολίτες, εταιρείες και μη κυβερνητικές οργανώσεις θα συνεργάζονται προς όφελος όλων. Γι' αυτό χρειαζόμαστε διοικούντες με νέες αντιλήψεις απέναντι στους πολίτες, αντιλήψεις που να δίνουν έμφαση στην επί ίσοις όροις συνεργασία τους με τους πολίτες για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού. Κάτι άλλο που πρέπει επίσης να ξεκαθαριστεί είναι ο τρόπος συνεργασίας μεταξύ των αιρετών σωμάτων, όπως είναι το τοπικό συμβούλιο, και των πολιτών. Σε καμία περίπτωση δεν μειώνονται οι αρμοδιότητες των αιρετών αντιπροσώπων, αφού παραμένουν υπεύθυνοι για τη λήψη καθώς και για την εφαρμογή των αποφάσεων στις οποίες κατέληξαν από κοινού με όλους τους συμμετέχοντες στη διαδικασία. Η συμμετοχή είναι ένας τρόπος να βελτιωθεί τόσο η ποιότητα των αποφάσεων όσο και να αυξηθεί η αποδοχή τους εκ μέρους του κοινού, και αυτό επιτυγχάνεται μόνο εάν η συμμετοχή πάψει να θεωρείται απλώς μια βιτρίνα, και αναπτυχθεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης και υποστήριξης. Η πολιτική διαδικασία πρέπει να δομηθεί κατόπιν διαλόγου με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, ώστε οι δράσεις που διαμορφώνονται από κοινού να εφαρμόζονται και στη συνέχεια να βελτιώνουν επί της ουσίας την ποιότητα του τοπικού περιβάλλοντος, της οικονομικής καθώς και της κοινωνικής ζωής.

Ερωτηματολόγια συμμετοχικών διαδικασιών

Η ποιότητα της συμμετοχικής διαδικασίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την προετοιμασία της όσον αφορά το περιεχόμενο και την οργάνωση. Η λίστα που ακολουθεί θα σας βοηθήσει να εξετάσετε τις σημαντικότερες πτυχές μιας επιτυχημένης διαδικασίας.

Ερωτηματολόγιο προετοιμασίας

Ήδη από τη φάση έναρξης, μπορούν να γίνουν ουσιαστικά βήματα ώστε να αυξηθούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι πιθανότητες επιτυχημένης κατάληξης της εκάστοτε συμμετοχικής διαδικασίας. Η λίστα που ακολουθεί θα σας βοηθήσει να αντιληφθείτε τις σημαντικότερες πτυχές αυτής.

Ερωτηματολόγιο έναρξης της συμμετοχικής διαδικασίας

Ποιες πτυχές αφορούν την εφαρμογή των συμμετοχικών διαδικασιών και πρέπει να γίνουν αντικείμενο σκέψης, αυτό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη μέθοδο που θα επιλεγεί, τον σχεδιασμό της διαδικασίας και το αν αυτή καθοδηγείται από ικανό συντονιστή ο οποίος και διασφαλίζει την ποιότητά της. Σε κάθε περίπτωση, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας έχετε υπόψη τα ακόλουθα:

Ερωτηματολόγιο εφαρμογής

Η ενημέρωση του κοινού για τη συμμετοχική διαδικασία στη φάση του σχεδιασμού είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς οι ενδιαφερόμενοι δέχονται έτσι πληροφορίες για το σχέδιο και για τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να λάβουν μέρος στη διαδικασία. Οι δραστηριότητες που αφορούν τις δημόσιες σχέσεις δίνουν τη δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους πολίτες να παρακολουθούν τη διαδικασία ακόμη και αν οι ίδιοι δεν συμμετέχουν σε αυτή.

Ερωτηματολόγιο δημοσίων σχέσεων

Ερωτηματολόγιο προετοιμασίας

Στόχοι και αποστολή

- Είναι σαφείς σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη οι στόχοι και η αποστολή της διαδικασίας;
- Είναι το αποτέλεσμα της διαδικασίας ανοιχτό ούτως ώστε να υπάρχουν αρκετά μεγάλες δυνατότητες διερεύνησης;

Συμμετέχοντες

- Έχουν πληροφορηθεί επαρκώς όλοι οι πιθανώς ενδιαφερόμενοι πολίτες για το περιεχόμενο και τη διαδικασία που θα τηρηθεί, ώστε να μπορούν να αποφασίσουν αν θα συμμετέχουν;
- Εκπροσωπούνται εξίσου (ενδεχομένως από προτεινόμενα πρόσωπα) όλες οι σχετικές με το ζήτημα πληθυσμιακές ομάδες (π.χ. άντρες/γυναίκες, γονείς, νέοι, κτλ.) και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών;
- Έχουν γίνει προσπάθειες να ενημερωθούν για τη συμμετοχική διαδικασία δυσπρόσιτες ομάδες του πληθυσμού και να αφυπνιστεί το ενδιαφέρον τους γι' αυτήν;

Αποτελέσματα

- Γνωρίζουν όλοι οι συμμετέχοντες τρόπους με τους οποίους μπορούν να δράσουν και να ασκήσουν επιρροή;
- Είναι σαφές ποιος δικαιούται να λάβει αποφάσεις κατά τη διάρκεια και μετά το πέρας της διαδικασίας;
- Γνωρίζουν όλοι οι συμμετέχοντες τι θα συμβεί με τα αποτελέσματα της διαδικασίας και σε τι βαθμό είναι δεσμευτικά;
- Είναι βέβαιη η υποστήριξη των πολιτικών και της τοπικής αυτοδιοίκησης και έχουν δεσμευτεί να υιοθετήσουν τα αποτελέσματα της συμμετοχικής διαδικασίας/να αιτιολογήσουν την παρέκκλισή τους από τα αποτελέσματα;

Χρόνος και χρήμα

- Έχει καταρτιστεί ικανοποιητικό χρονοδιάγραμμα για τη συμμετοχική διαδικασία; (συμπεριλαμβανομένου ενός περιθωρίου ασφαλείας);
- Υπάρχει ακριβές πλάνο/χρονοδιάγραμμα για τα στάδια από τα οποία θα περάσει η διαδικασία;
- Έχει υπολογιστεί ο χρόνος που πρέπει να διαθέσουν για τη διαδικασία οι συμμετέχοντες και έχουν ενημερωθεί για τη διάρκειά του;
- Έχει εξεταστεί ποια μορφή θα λάβει η αναγνώριση της άμισθης εργασίας των συμμετεχόντων (π.χ. δημόσια έκφραση αναγνώρισης, ευχαριστήρια επιστολή κτλ.);
- Έχει υπολογιστεί το συνολικό κόστος της συμμετοχικής διαδικασίας (συμπεριλαμβανομένου ενός περιθωρίου ασφαλείας) π.χ. για τον συντονισμό, την ενημέρωση, εκτιμήσεις από εμπειρογνώμονες κτλ. και έχει εξασφαλιστεί χρηματοδότηση γι' αυτό;
- Θα δημοσιοποιηθούν τα απαιτούμενα ποσά και οι ανάγκες τις οποίες θα καλύψουν;
- Γνωρίζουν όλοι οι συμμετέχοντες ποιος/ποιοι παρέχουν χρηματοδότηση, με ποιον τρόπο και ποιο είναι το ύψος της;

Η δομή της διαδικασίας

- Έχει ανατεθεί σε ικανό και αμερόληπτο συντονιστή η καθοδήγηση της συμμετοχικής διαδικασίας;
- Έχουν πραγματοποιηθεί προκαταρτικές συνομιλίες με ομάδες και μεμονωμένα άτομα με θέμα την οπτική τους πάνω στη συμμετοχική διαδικασία και τον ρόλο τους μέσα σε αυτήν, καθώς και σε σχέση με τα οφέλη και τους περιορισμούς της;
- Έχει προσαρμοστεί το πλάνο της διαδικασίας στο συγκεκριμένο ζήτημα και στους διαθέσιμους πόρους (χρόνος και χρήμα);
- Έχει καθοριστεί τυχόν διασύνδεση μεταξύ άτυπων και επίσημων συμμετοχικών διαδικασιών (π.χ. ένας περιβαλλοντικός έλεγχος μπορεί να διακοπεί από διαδικασία διαμεσολάβησης);

Οργάνωση

- Είναι σαφές ποιος είναι υπεύθυνος για τα διάφορα οργανωτικά καθήκοντα;

– Είναι διαθέσιμοι για τις συνεδριάσεις οι κατάλληλοι χώροι και ο απαραίτητος εξοπλισμός (πίνακας παρουσιάσεων, προβολέας, μικρόφωνα κτλ.);

Ερωτηματολόγιο έναρξης της συμμετοχικής διαδικασίας

πληροφόρηση

- Έχετε χρησιμοποιήσει όλες τις σχετικές πηγές (π.χ. αρμόδια διεύθυνση του δήμου ή της περιφέρειας που ανήκετε, Κέντρο εξυπηρέτησης Πολιτών, εφημερίδες κτλ.) για να πληροφορηθείτε σχετικά με το εν λόγω ζήτημα;
- Είναι σαφές ποιες δράσεις έχουν ήδη αναληφθεί σχετικά με αυτό το θέμα; (π.χ. προκαταρκτικός σχεδιασμός, έρευνα κοινού κτλ.);
- Το κοινό και τα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη έχουν ενημερωθεί (π.χ. με φυλλάδια, αναρτήσεις σε εφημερίδες και στο διαδίκτυο κ.ά.) σχετικά με την πρωτοβουλία έναρξης συμμετοχικής διαδικασίας, ώστε να βρεθούν περαιτέρω υποστηρικτές ή/και να υπάρξουν συνέργειες με άλλες τέτοιες πρωτοβουλίες;

πλαίσιο

- Έχει υπάρξει επαφή και πληροφόρηση όλων των ενδιαφερόμενων μερών;
- Εσείς, ως εμπλεκόμενος, έχετε πληροφορηθεί από τις αρχές για κάποια σχετική προθεσμία;
- Έχει διερευνηθεί κανείς το ενδεχόμενο διεξαγωγής μιας άτυπης διαδικασίας η οποία θα συμπληρώσει και θα ενισχύσει την υποχρεωτική συμμετοχική διαδικασία;

προσέγγιση

- Έχετε καταγράψει στο χαρτί τις ιδέες σας για τη συμμετοχική διαδικασία; – ενδεχομένως με τη βοήθεια επαγγελματία συντονιστή.
- Έχετε σκεφτεί τι οφέλη μπορεί να έχει η συμμετοχική διαδικασία για τα υπόλοιπα ενδιαφερόμενα μέρη, καθώς και πώς θα μπορούσατε να τα πείσετε να λάβουν μέρος;
- Έχετε σκεφτεί πόσο ισχυρή θα πρέπει να είναι η συμμετοχή (πληροφόρηση, διαβούλευση, επιρροή στη λήψη αποφάσεων) στη διαδικασία;
- Γνωρίζετε επακριβώς τι είναι αυτό που θέλετε να πετύχετε μέσω της συμμετοχικής διαδικασίας;
- Γνωρίζετε τι ευκαιρίες και τι κινδύνους ενέχει η συμμετοχική διαδικασία;

από την έναρξη στην προετοιμασία

- Έχετε έρθει σε επαφή με τους εκπροσώπους της πολιτικής ηγεσίας; Τους έχετε ενημερώσει για τις ιδέες σας σχετικά με τη συμμετοχική διαδικασία;
- Έχει γίνει αποτύπωση των τοπικών αναγκών και κατόπιν ιεράρχηση και επιλογή των θεμάτων διαβούλευσης;
- Γνωρίζετε ποια είναι τα επόμενα βήματα ώστε να ξεκινήσει η διαδικασία; Έχετε ενημερώσει τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη γι' αυτά;
- Είναι σαφές ποιος θα αναλάβει την προετοιμασία και εφαρμογή της συμμετοχικής διαδικασίας;
- Είναι σαφές το πώς θα χρηματοδοτηθεί η διαδικασία ή (τουλάχιστον) έχει δεσμευτεί κανείς για την παροχή χρηματοδότησης;
- Έχουν συμφωνήσει όλα τα σημαίνοντα ενδιαφερόμενα μέρη (π.χ. πολιτικοί, εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης, απλοί πολίτες, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και όσοι έχουν καταθέσει σχέδια προς έγκριση) να λάβουν μέρος στη διαδικασία ή να τη στηρίξουν;

Ερωτηματολόγιο εφαρμογής

Συμμετέχοντες

- Είναι σαφείς οι ρόλοι των συμμετεχόντων (π.χ. ποιος εκπροσωπεί ποια ομάδα και με τι ισχύ);
- Έχει διασφαλιστεί ότι καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας θα λάβουν μέρος τα ίδια άτομα; Αν όχι, έχει διασφαλιστεί ότι οι νεοεισελθέντες θα ενσωματωθούν πλήρως;

Κανόνες

- Έχει υπάρξει σαφής συμφωνία για τις διαδικασίες που θα τηρηθούν, για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμμετεχόντων και για τον τρόπο λήψης των αποφάσεων (π.χ. πλειοψηφικά ή ομόφωνα);
- Έχει συμφωνήσει ο συντονιστής και οι συμμετέχοντες για τους κανόνες που θα διέπουν τις μεταξύ τους σχέσεις καθώς και για την επικοινωνία τους με τον έξω κόσμο;
- Έχουν όλοι οι συμμετέχοντες τη δυνατότητα να εκφράσουν την άποψή τους και να λάβουν μέρος στη συζήτηση;
- Έχει ληφθεί μέριμνα ώστε να τηρηθεί το πλάνο/χρονοδιάγραμμα των επιμέρους διαδικασιών;

Πληροφόρηση

- Είναι έγκαιρη και εύληπτη η όλη πληροφόρηση που λαμβάνουν οι συμμετέχοντες σε σχέση με τη διαδικασία;
- Γίνεται χρήση εξωτερικής βοήθειας από ειδικούς όταν αυτό είναι απαραίτητο ώστε οι αποφάσεις να είναι πλήρως τεκμηριωμένες;
- Ενημερώνεται το ευρύ κοινό για τη διαδικασία και την πρόοδό της και είναι όλοι οι συμμετέχοντες σύμφωνοι όσον αφορά τη ροή της πληροφόρησης; (βλέπε επίσης το ερωτηματολόγιο για τις δημόσιες σχέσεις).
- Είναι κατανοητή στους τρίτους η καταγραφή της διαδικασίας (τα πρακτικά των συνεδριάσεων, οι ενδιάμεσες αναφορές κτλ.);

Αποτελέσματα

- Έχουν συμφωνήσει όλοι οι συμμετέχοντες να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα ως συλλογικό επίτευγμα;
- Έχουν καθοριστεί οι κατάλληλες δομές ώστε να είναι εφικτή η επίβλεψη και η κατανόηση του τρόπου εφαρμογής των αποτελεσμάτων;

Ερωτηματολόγιο δημοσίων σχέσεων

Δραστηριότητες που αφορούν πληροφόρηση και τα ΜΜΕ

- Είναι αρκετοί οι διαθέσιμοι πόροι για δημόσιες σχέσεις;
- Είναι σαφές ποιος είναι υπεύθυνος για την πληροφόρηση και τα ΜΜΕ;
- Είναι σαφές ποιος είναι ο στόχος των δημοσίων σχέσεων (αρχική ενημέρωση για το σχέδιο, δραστηριοποίηση πολιτών ώστε να συμμετέχουν, διαρκής κάλυψη της διαδικασίας κτλ.) και ποιες μορφές πληροφόρησης είναι οι καταλληλότερες για να επιτευχθεί αυτός;
- Είναι σαφές ποιες είναι οι ομάδες-στόχος (νέοι, μετανάστες κτλ.) και ποιο μήνυμα είναι το καταλληλότερο γι' αυτές;
- Υπάρχουν διαθέσιμα μέσα πληροφόρησης του κοινού (πρόσβαση στους προγραμματιζόμενους σχεδιασμούς, εκθέσεις, ενημερωτική συνάντηση, ιστοσελίδα, τηλεφωνική γραμμή ενημέρωσης, σημεία επιτόπου ενημέρωσης κτλ.);
- Έχουν οι απλοί πολίτες τη δυνατότητα να εκφράσουν τη γνώμη τους για τη σχεδιαζόμενη δράση (κουτί προτάσεων, ιστοσελίδα ηλεκτρονικής διαβούλευσης, τηλεφωνική γραμμή, δημόσια συζήτηση κτλ.); Είναι σαφές τι απογίνονται οι γνώμες που εκφράζονται/τα ερωτήματα που τίθενται;
- Πρόκειται να γίνει χρήση όλων των κατάλληλων μέσων ενημέρωσης (ημερήσια και εβδομαδιαία έντυπα, ειδικός τύπος, διαδίκτυο, ραδιόφωνο, τηλεόραση κτλ.) ώστε να ενημερωθεί το κοινό;
- Έχουν οι συμμετέχοντες λόγο στις αποφάσεις που αφορούν το περιεχόμενο και τη χρονική στιγμή της ενημέρωσης προς τον τύπο και το κοινό;
- Έχουν καθορίσει οι συμμετέχοντες από κοινού κανόνες για τη σχέση τους με τα έντυπα μέσα και το κοινό (απάντηση σε έρευνες, δελτία τύπου, συνεντεύξεις τύπου κτλ.);
- Είναι σαφές ποιες πληροφορίες που αφορούν τη συμμετοχική διαδικασία θα κριθούν ως εμπιστευτικές και ποιες θα διοχετευτούν στον τύπο και το κοινό;
- Έχουν συμφωνήσει όλοι οι συμμετέχοντες να απαγορευτεί η διαρροή εμπιστευτικών πληροφοριών και να απέχουν –σε προσωπικό επίπεδο– από επαφές με τα έντυπα μέσα και το κοινό;
- Θα προσκληθούν δημοσιογράφοι σε συγκεκριμένες εκδηλώσεις οι οποίες θα ήταν καλό να κοινοποιηθούν στο ευρύ κοινό;

Νομικό και πολιτικό πλαίσιο της δημόσιας συμμετοχής

Η σφαιρική γνώση των διεθνών συνθηκών αλλά και της ελληνικής νομοθεσίας σχετικά με τις δυνατότητες συμμετοχής των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, αποτελεί σε κάθε περίπτωση πολύτιμο εργαλείο για την αποτελεσματικότητα όσων επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν.

[διεθνείς Συνθήκες](#)

[ελληνική νομοθεσία](#)

Διεθνείς συνθήκες

πηγή: www.partizipation.at
μετάφραση, επιμέλεια: Στέφανος Θεοδωρίδης
διόρθωση: Αρετή Μπουκάλα

Υπάρχει στενή σχέση ανάμεσα στον στόχο της περαιτέρω εδραίωσης της δημόσιας συμμετοχής και την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Διεθνείς συνθήκες όπως η Διακήρυξη του Ρίο ντε Τζανέιρο, η Χάρτα του Άαλμποργκ ή η Σύμβαση του Άαρχους αποτελούν ορόσημα στον δρόμο προς τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων. Εν τω μεταξύ οι αρχές που ορίζονται σε αυτά τα έγγραφα έχουν ενσωματωθεί σε νόμους και πολιτικές σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Παράδειγμα μιας ελληνικής νομοθετικής πράξης που προβλέπει δημόσια συμμετοχή είναι το *Σχέδιο Καλλικράτης (Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης)*.

Ορόσημα στον δρόμο προς τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη δημόσια συμμετοχή

Η αναφορά Brundtland, 1987

Βιώσιμη είναι «η ανάπτυξη που καλύπτει τις ανάγκες του παρόντος δίχως να μειώνει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ανταποκριθούν στις ανάγκες τους». Έτσι, η βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να συμβαδίζει με τέσσερις αρχές: την προστασία του περιβάλλοντος, την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική δικαιοσύνη και την πολιτική συμμετοχή.

Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στο Ρίο ντε Τζανέιρο, 1992

Ψηφίστηκε η διακήρυξη του Ρίο και η *Ατζέντα 21*, η οποία αφορά το σχέδιο δράσης για τον 21ο αιώνα: η εκτενής συμμετοχή των πολιτών στις πολιτικές αποφάσεις αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Καταρτίστηκε η *Τοπική Ατζέντα 21*, ένα σχέδιο δράσης σε τοπικό/κοινοτικό επίπεδο.

Ευρωπαϊκή Διάσκεψη στο Άαλμποργκ, 1994

Η Χάρτα του Άαλμποργκ: τα συμβαλλόμενα κράτη και κοινότητες δεσμεύονται να αναπτύξουν μακροπρόθεσμα σχέδια δράσης –βάσει των όσων προβλέπει η *Τοπική Ατζέντα 21*– στα οποία οι πολίτες θα έχουν εκτενή συμμετοχή.

Η Σύμβαση του Άαρχους, 1998

Ρυθμίζει την πρόσβαση του κοινού σε πληροφορίες για το περιβάλλον, τη δημόσια συμμετοχή όσον αφορά συγκεκριμένες αποφάσεις που αφορούν το περιβάλλον και τη δυνατότητα προσφυγής σε δικαστήριο για περιβαλλοντικά ζητήματα.

Η Λευκή Βίβλος για την «Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση», 2001

Θέτει τις βασικές αρχές καλών διακυβερνητικών και διοικητικών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της δημόσιας συμμετοχής στη διαμόρφωση πολιτικών και αποφάσεων σε όλα τα επίπεδα εντός της Ε.Ε. (εθνικό, τοπικό κτλ.).

Άαλμποργκ συν 10

Ψήφισμα αποδοχής των λεγόμενων «Δεσμεύσεων του Άαλμποργκ»: μέτρα για τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής και του μέλλοντος των πόλεων και των μικρότερων κοινοτήτων σε δέκα θεματικούς τομείς (συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού, της κινητικότητας, της υγείας και της καλής διακυβέρνησης).

Η δημόσια διοίκηση

Η τρέχουσα διοικητική διαίρεση της Ελλάδας διαμορφώθηκε από το πρόγραμμα "Καλλικράτης" και ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2011. Σύμφωνα με αυτήν, η χώρα διαιρείται σε επτά αποκεντρωμένες διοικήσεις, δεκατρείς περιφέρειες και 325 δήμους. Οι περιφέρειες και οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα, δηλαδή οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία από τους εγγεγραμμένους δημότες.

Πιο συγκεκριμένα:

- Πρωτοβάθμιος οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) είναι ο **δήμος**. Διοικείται από δήμαρχο και δημοτικό συμβούλιο που εκλέγονται κάθε 5 έτη με καθολική ψηφοφορία. Κάθε δήμος χωρίζεται σε διαμερίσματα με την ονομασία «δημοτικές ενότητες» και αυτές με τη σειρά τους σε «κοινότητες». Οι τελευταίες διαθέτουν δικά τους συμβούλια, ο ρόλος αυτών όμως είναι συμβουλευτικός και δεν μπορούν να λάβουν αποφάσεις.
- Δευτεροβάθμιος Ο.Τ.Α. είναι η **περιφέρεια**, η οποία αντιστοιχεί σε μία ευρεία γεωγραφική περιοχή της χώρας. Διοικείται από περιφερειάρχη και περιφερειακό συμβούλιο που εκλέγονται κάθε 5 έτη με καθολική ψηφοφορία ανάμεσα στους εγγεγραμμένους δημότες των δήμων που υπάγονται στην περιφέρεια. Κάθε περιφέρεια διαιρείται σε «περιφερειακές ενότητες», οι οποίες συνήθως συμπίπτουν με τους νομούς. Κάθε περιφερειακή ενότητα διαθέτει δικό της αντιπεριφερειάρχη που προέρχεται από τον συνδυασμό του περιφερειάρχη.
- Δύο ή περισσότερες περιφέρειες (ή μόνο μία στην περίπτωση της Αττικής και της Κρήτης) συγκροτούν την **αποκεντρωμένη διοίκηση**. Αυτή δεν αποτελεί θεσμό αυτοδιοίκησης αλλά διοικητικής αποκέντρωσης του κράτους, αφού ο επικεφαλής της (με τον τίτλο «γενικός γραμματέας») διορίζεται από την κυβέρνηση και συγκεντρώνει όλες τις αποφασιστικές αρμοδιότητες, το δε συμβούλιό της, στο οποίο συμμετέχουν οι οικείοι περιφερειάρχες και εκπρόσωποι των τοπικών ενώσεων δήμων, έχει κυρίως συμβουλευτικό χαρακτήρα.

Οι αρμοδιότητες των Δήμων αφορούν, κυρίως, στους τομείς:

A) Ανάπτυξης,

B) Περιβάλλοντος,

Γ) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών,

- Δ) Απασχόλησης,
- Ε) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης,
- ΣΤ) Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού,
- Ζ) Πολιτικής Προστασίας,
- Η) Αγροτικής Ανάπτυξης – Κτηνοτροφίας – Αλιείας.

Οι **νησιωτικοί δήμοι** ασκούν επιπλέον αρμοδιότητες στους τομείς :

- Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Αλιείας,
- Φυσικών Πόρων, Ενέργειας και Βιομηχανίας
- Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού,
- Μεταφορών και Επικοινωνιών,
- Έργων, Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος.

Οι **ορεινοί δήμοι** ασκούν αρμοδιότητες στους τομείς :

- Ενέργειας
- Υδάτων
- Δασοπονίας
- Γεωργίας και Κτηνοτροφίας
- Στήριξης Τοπικής Κοινωνίας και Οικονομίας

Οι **περιφέρειες** ασκούν τις αρμοδιότητές τους στο πλαίσιο των σχετικών διατάξεων των νόμων και των κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης στους τομείς:

- A. Προγραμματισμού - Ανάπτυξης,
- B. Γεωργίας – Κτηνοτροφίας – Αλιείας,

Γ. Φυσικών Πόρων – Ενέργειας – Βιομηχανίας (Διαχείριση Υδάτων, Ορυκτός Πλούτος, Ενέργεια, Βιομηχανία και Βιοτεχνία)

Δ. Απασχόλησης – Εμπορίου – Τουρισμού,

Ε. Μεταφορών– Επικοινωνιών,

ΣΤ. Έργων - Χωροταξίας - Περιβάλλοντος,

Ζ. Υγείας,

Η. Παιδείας – Πολιτισμού – Αθλητισμού,

Θ. Πολιτικής Προστασίας και Διοικητικής Μέριμνας.

Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης

Το άρθρο 76 του νόμου 3852/2010 για τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (Πρόγραμμα Καλλικράτης), προβλέπει τα εξής:

1. Στους δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους συγκροτείται, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του και εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών, δημοτική επιτροπή διαβούλευσης ως όργανο με συμβουλευτικές αρμοδιότητες. Η διάρκεια της θητείας της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης δεν υπερβαίνει τα δύομιση έτη. Δημοτική επιτροπή διαβούλευσης μπορεί να συγκροτηθεί και σε μικρότερους δήμους, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης αποτελείται από εκπροσώπους των φορέων της τοπικής κοινωνίας, όπως:

α) των τοπικών εμπορικών και επαγγελματικών συλλόγων και οργανώσεων

β) των επιστημονικών συλλόγων και φορέων

γ) των τοπικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών

δ) των εργαζομένων στο δήμο και τα νομικά του πρόσωπα

ε) των ενώσεων και συλλόγων γονέων

στ) των αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων και φορέων

ζ) των εθελοντικών οργανώσεων και κινήσεων πολιτών

η) άλλων οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών

θ) εκπρόσωποι των τοπικών συμβουλίων νέων και

ι) δημότες.

Ο συνολικός αριθμός των μελών της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου, μπορεί να είναι από είκοσι πέντε (25) έως πενήντα (50) μέλη. Σε ποσοστό ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των μελών εκπροσώπων φορέων ορίζονται επιπλέον μέλη, μετά από κλήρωση, δημότες εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους καθώς και όσοι είναι εγγεγραμμένοι στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους.

Στη δημοτική επιτροπή διαβούλευσης προεδρεύει ο δήμαρχος ή ο αντιδήμαρχος που ορίζει ο δήμαρχος με απόφασή του. Στις συνεδριάσεις της επιτροπής καλούνται κατά περίπτωση και συμμετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου και εκπρόσωποι

αρμόδιων κρατικών αρχών, των τοπικών οργανώσεων πολιτικών κομμάτων, καθώς και οι επικεφαλής των δημοτικών παρατάξεων που εκπροσωπούνται στο δημοτικό συμβούλιο.

2. Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης:

α) Γνωμοδοτεί στο δημοτικό συμβούλιο σχετικά με τα αναπτυξιακά προγράμματα και τα προγράμματα δράσης του δήμου, το επιχειρησιακό πρόγραμμα και το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου.

β) Γνωμοδοτεί για θέματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος, που παραπέμπονται σε αυτή από το δημοτικό συμβούλιο ή τον δήμαρχο.

γ) Εξετάζει τα τοπικά προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του δήμου και διατυπώνει γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών.

δ) Δύναται να διατυπώνει παρατηρήσεις επί του περιεχομένου των κανονιστικού χαρακτήρα αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 79 του Κ.Δ.Κ.. Η διατύπωση γνώμης από τη δημοτική επιτροπή διαβούλευσης δεν αποκλείει την παράλληλη ηλεκτρονική διαβούλευση με τους πολίτες, μέσω διαδικτύου. Οι προτάσεις της ηλεκτρονικής διαβούλευσης συγκεντρώνονται και συστηματοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου και παρουσιάζονται από τον πρόεδρο της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης κατά την αντίστοιχη συνεδρίασή της.

3. Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης συνεδριάζει δημόσια, μετά από πρόσκληση του προέδρου της, υποχρεωτικά μια φορά το χρόνο, πριν από τη σύνταξη των προσχεδίων του προϋπολογισμού και του ετήσιου προγράμματος δράσης και τουλάχιστον μία φορά κάθε τρεις (3) μήνες για άλλα θέματα που εισάγονται προς συζήτηση. Η πρόσκληση κοινοποιείται στα μέλη με κάθε πρόσφορο μέσο επτά (7) εργάσιμες ημέρες πριν τη συνεδρίαση και περιλαμβάνει την ημερήσια διάταξη, τον τόπο, την ημερομηνία και την ώρα της συνεδρίασης και συνοδεύεται από εισήγηση επί των υπό συζήτηση θεμάτων. Σε περίπτωση έλλειψης απαρτίας, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα, οπότε θεωρείται σε κάθε περίπτωση ότι υφίσταται απαρτία. Η γραμματειακή υποστήριξη της δημοτικής επιτροπής διαβούλευσης γίνεται από τις υπηρεσίες του δήμου και τηρούνται πρακτικά. Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης διατυπώνει τη γνώμη της μετά από σχετική συζήτηση. Στην εισήγησή της αναγράφονται όλες οι γνώμες που διατυπώνονται.

4. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να ψηφίζει σχετικό κανονισμό διαβούλευσης, ο οποίος ρυθμίζει όλα τα θέματα τα σχετικά με τις διαδικασίες διαβούλευσης, τη συμμετοχή φορέων και πολιτών σε αυτή, καθώς και την παρουσίαση των πορισμάτων της διαβούλευσης στο αρμόδιο όργανο του δήμου.

Η περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης

Το άρθρο 178 του νόμου 3852/2010 για τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (Πρόγραμμα Καλλικράτης), προβλέπει τα εξής:

1. Σε κάθε περιφέρεια συνιστάται, με απόφαση του περιφερειάρχη, η οποία εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από την εγκατάσταση των περιφερειακών αρχών, περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης ως γνωμοδοτικό όργανο. Η θητεία της επιτροπής διαβούλευσης ακολουθεί τη θητεία των περιφερειακών αρχών. Η περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης αποτελείται από τους δημάρχους της περιφέρειας, καθώς και από εκπροσώπους:

- α) των οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων,
- β) των επιμελητηρίων και των επιστημονικών οργανώσεων, συλλόγων και φορέων,
- γ) των συνεταιριστικών οργανώσεων,
- δ) της αποκεντρωμένης διοίκησης στην οποία υπάγεται η περιφέρεια,
- ε) των κρατικών υπηρεσιών που έχουν την έδρα τους στην περιφέρεια,
- στ) οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών στην περιφέρεια και
- ζ) πολίτες.

Ο συνολικός αριθμός των μελών της περιφερειακής επιτροπής διαβούλευσης, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου, είναι τριάντα πέντε (35) έως εξήντα (60) μέλη. Σε ποσοστό ένα τρίτο (1/3) του συνολικού αριθμού των μελών ορίζονται ως μέλη μετά από κλήρωση και δημότες εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους. Στην περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης προεδρεύει ο περιφερειάρχης ή ο αντιπεριφερειάρχης που ορίζει ο περιφερειάρχης με απόφασή του. Στις συνεδριάσεις της περιφερειακής επιτροπής διαβούλευσης προσκαλούνται και συμμετέχουν και οι εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή, καθώς και οι επικεφαλής των περιφερειακών παρατάξεων που εκπροσωπούνται στο περιφερειακό συμβούλιο.

2. Η περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης:

- α) Εισηγείται στο περιφερειακό συμβούλιο σχετικά με τις βασικές αναπτυξιακές προτεραιότητες της περιφέρειας.
- β) Γνωμοδοτεί ως προς θέματα γενικότερου περιφερειακού ενδιαφέροντος, που παραπέμπονται σε αυτή από το περιφερειακό συμβούλιο ή τον περιφερειάρχη.

γ) Εξετάζει τα προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιφέρειας και διατυπώνει γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών.

Η διατύπωση γνώμης από την περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης δεν αποκλείει την παράλληλη ηλεκτρονική διαβούλευση με τους πολίτες, μέσω διαδικτύου. Οι προτάσεις της ηλεκτρονικής διαβούλευσης συγκεντρώνονται και συστηματοποιούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της περιφέρειας και παρουσιάζονται από τον πρόεδρο της περιφερειακής επιτροπής διαβούλευσης κατά την αντίστοιχη συνεδρίασή της.

3. Η περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης συνεδριάζει δημόσια τουλάχιστον μια φορά ανά τρίμηνο και διατυπώνει τη γνώμη της για τα θέματα που εισάγονται προς συζήτηση. Η σύγκλησή της γίνεται με πρόσκληση του προέδρου της, η οποία κοινοποιείται στα μέλη με κάθε πρόσφορο μέσο επτά (7) εργάσιμες ημέρες πριν τη συνεδρίαση. Η πρόσκληση περιλαμβάνει την ημερήσια διάταξη, τον τόπο, την ημερομηνία και ώρα της συνεδρίασης και συνοδεύεται από εισήγηση επί των υπό συζήτηση θεμάτων. Σε περίπτωση έλλειψης απαρτίας, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την αμέσως επόμενη εργάσιμη ημέρα, οπότε θεωρείται σε κάθε περίπτωση ότι υφίσταται απαρτία. Η γραμματειακή στήριξη της περιφερειακής επιτροπής διαβούλευσης γίνεται από τις υπηρεσίες της περιφέρειας και τηρούνται πρακτικά. Η περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης διατυπώνει τη γνώμη της μετά από συζήτηση στην οποία αναγράφονται όλες οι γνώμες των μελών της.

Το συμβούλιο ένταξης μεταναστών

Το άρθρο 78 του νόμου 3852/2010 για τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (Πρόγραμμα Καλλικράτης), προβλέπει τα εξής:

1. Σε κάθε δήμο συγκροτείται και λειτουργεί με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, συμβούλιο ένταξης μεταναστών ως συμβουλευτικό όργανο του δήμου για την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστών στην τοπική κοινωνία. Τα συμβούλια ένταξης μεταναστών αποτελούνται από πέντε (5) έως έντεκα (11) μέλη, τα οποία ορίζονται από το οικείο δημοτικό συμβούλιο. Ως μέλη ορίζονται δημοτικοί σύμβουλοι, εκπρόσωποι φορέων μεταναστών, εφόσον η έδρα αυτών ή παραρτήματος βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του οικείου δήμου, ή εκπρόσωποι που επιλέγονται από την κοινότητα των μεταναστών που κατοικούν μόνιμα στον οικείο δήμο, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπει σχετικός κανονισμός, που εκδίδει με απόφασή του το οικείο δημοτικό συμβούλιο, καθώς και εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων οι οποίοι αναπτύσσουν εντός της διοικητικής περιφέρειας του οικείου δήμου δράση σχετική με τα προβλήματα των μεταναστών.

Με την ίδια απόφαση ορίζεται πρόεδρος στο συμβούλιο ένταξης μεταναστών ένας εκ των δημοτικών συμβούλων μελών του. Στα παραπάνω συμβούλια ορίζονται υποχρεωτικά ως μέλη αλλοδαποί δημοτικοί σύμβουλοι που έχουν τυχόν εκλεγεί. Η συμμετοχή στα ανωτέρω συμβούλια είναι τιμητική και άμισθη.

2. Έργο των συμβουλίων ένταξης μεταναστών είναι η καταγραφή και η διερεύνηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες, που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του οικείου δήμου, ως προς την ένταξή τους στην τοπική κοινωνία, την επαφή τους με δημόσιες αρχές ή τη δημοτική αρχή, η υποβολή εισηγήσεων προς το δημοτικό συμβούλιο για την ανάπτυξη τοπικών δράσεων προώθησης της ομαλής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών και, εν γένει, την επίλυση των προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν, ιδίως μέσω της οργάνωσης συμβουλευτικών υπηρεσιών από τις δημοτικές υπηρεσίες, καθώς και τη διοργάνωση σε συνεργασία με τον οικείο δήμο εκδηλώσεων ευαισθητοποίησης και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής του τοπικού πληθυσμού. Έργο επίσης του συμβουλίου είναι η συνεργασία ιδίως με το ΥΠΕΣΑΗ, το Υπουργείο Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων καθώς και με άλλους φορείς για τα θέματα που απασχολούν τους μετανάστες όπως είναι η εκπαίδευση τους, η ομαλή ενσωμάτωση τους, η πολιτογράφηση κτλ κατά τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

Συνέλευση κατοίκων τοπικής κοινότητας

Το άρθρο 85 του νόμου 3852/2010 για τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (Πρόγραμμα Καλλικράτης), προβλέπει τα εξής:

Στις τοπικές κοινότητες, με ευθύνη του εκπροσώπου της τοπικής κοινότητας ή του προέδρου του συμβουλίου της τοπικής κοινότητας σε συνεργασία με τον αρμόδιο αντιδήμαρχο, καλούνται οι κάτοικοι και οι φορείς της τοπικής κοινότητας, τουλάχιστον μια φορά κατ' έτος σε συνέλευση, και προτείνουν στα αρμόδια όργανα του δήμου, ανάλογα με το χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της τοπικής κοινότητας και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, τις δράσεις που πρέπει να αναλάβει ο δήμος ιδίως ως προς:

α) την παροχή κοινωνικών ή άλλων υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής τους,

β) τη λήψη μέτρων για την προστασία των ηλικιωμένων και των παιδιών στο πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής του δήμου,

γ) τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν στην τοπική κοινότητα,

δ) την παροχή υπηρεσιών για την τουριστική αξιοποίηση και προβολή της τοπικής κοινότητας,

ε) την εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων και

στ) κάθε άλλο θέμα που αφορά την τοπική κοινότητα.

Για την ανωτέρω διαδικασία τηρούνται πρακτικά από υπάλληλο του δήμου ενώ οι αποφάσεις για τα ανωτέρω θέματα λαμβάνονται από τους παρόντες με σχετική πλειοψηφία.

Παραδείγματα

Τα παραδείγματα συμμετοχικών δράσεων, πρωτοβουλιών και συνεργιών μεταξύ τοπικής αυτοδιοίκησης και πολιτών από την Ελλάδα και το εξωτερικό αποτελούν σημαντικό εργαλείο σε επίπεδο πληροφόρησης και τεχνογνωσίας για όλους όσους θέλουν να αναλάβουν παρόμοιες πρωτοβουλίες. Τα παραδείγματα αυτά είναι καινοτόμα, ενισχύουν την ιδιότητα του πολίτη, προωθούν την διαφάνεια στη διακυβέρνηση και δημιουργούν νέα δίκτυα αλληλεγγύης

-

[Η δημόσια συμμετοχή στη Γερμανία](#)

Στη Γερμανία η δημόσια συμμετοχή σε διαδικασίες προγραμματισμού εντός ομοσπονδίας, κρατιδίων και δήμων είναι νομικά επιβεβλημένη.

[e-dialogos: ηλεκτρονική διακυβέρνηση στα Τρίκαλα](#)

Το e-dialogos είναι ένα καινοτόμο έργο που δίνει τη δυνατότητα στους κατοίκους της πόλης των Τρικάλων να εμπλακούν στη διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης των δράσεων της πόλης

[Διαχείριση συνοικιών Βερολίνου](#)

Το πρόγραμμα «Διαχείριση Συνοικιών Βερολίνου» μεταφέρει τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για την κοινωνική ανάπτυξη στο τοπικό επίπεδο.

[Η διαδικτυακή πλατφόρμα ΣυνΑθηνά](#)

Ο Δήμος Αθηναίων στηρίζει τις δράσεις των ομάδων της πόλης δημιουργώντας έναν κοινό τόπο επικοινωνίας και δικτύωσης.

[Το γερμανικό ινστιτούτο DICO](#)

Το Γερμανικό Ινστιτούτο για το Community Organizing (DICO) αποτελεί κέντρο ανάπτυξης ανεξάρτητων ευρείας βάσης οργανώσεων των πολιτών που χρησιμοποιούν τη μέθοδο του Community Organizing

[Συμμετοχικός προϋπολογισμός](#)

Ένα διεθνές παράδειγμα συμμετοχικής δημοκρατίας

Σύνδεσμοι

www.socialcooperatives.gr - Ενημερωτική πύλη που στοχεύει στην ενθάρρυνση, υποστήριξη και επιτάχυνση της αυτοοργάνωσης των Κοιν.Σ.Επ. και γενικότερα των φορέων της κοινωνικής οικονομίας στην Ελλάδα.

[openkorinthos](#) - Το Openkorinthos είναι ένα πρωτοποριακό εγχείρημα πολιτών του Δήμου Κορινθίων που υποστηρίζει ένα ανοιχτό και σύγχρονο μοντέλο λειτουργίας των τοπικών κοινωνιών.

[Δίκτυο Μεσόγειος SOS](#) - Το Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS ξεκίνησε το 1990 ως μια Περιβαλλοντική Οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, από μία ομάδα ανθρώπων αποφασισμένων να παρέμβουν στα περιβαλλοντικά προβλήματα της χώρας μας, της Μεσογείου και της Ευρώπης γενικότερα.

[Πανελλήνιο Παρατηρητήριο Οργανώσεων Κοινωνίας των Πολιτών](#) - Κοινωνικές Συμπράξεις, Καλές Πρακτικές, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις, Τοπικά Δικτυα Συλλόγων λειτουργούν μέσα απο ένα ενιαίο σύστημα social media και Δημοσιογραφίας Πολιτών.

[Δήμος Ν. Σμύρνης & Ατζέντα 21](#) - Πληροφορίες για τις διαδικασίες Ατζέντα 21 που εφαρμόζει από το 2008 ο Δήμος Ν. Σμύρνης σε συνεργασία με την οργάνωση Κέντρο για την Ανάπτυξη στη Μεσόγειο.

[Πρόγραμμα "Δι@ύγεια"](#) - Το Πρόγραμμα Δι@ύγεια στοχεύει στην επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δραστηριότητας, τη διασφάλιση της διαφάνειας και την εμπέδωση της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας από την πλευρά των φορέων άσκησης της δημόσιας εξουσίας.

[Η Ελληνογερμανική συνέλευση](#) - Η Ελληνο-γερμανική συνέλευση (DGV) αποτελεί μια ευρεία πρωτοβουλία για συνεργασία μεταξύ ελληνικών και γερμανικών περιφερειών, πόλεων και πολιτών. Κύριος στόχος είναι να ενοποιηθούν οι υπάρχουσες επαφές και να δημιουργηθούν νέες, έτσι ώστε να μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν για συγκεκριμένα μέτρα συνεργασίας και την ανταλλαγή εμπειριών.

[Neighbor.ly](#) μια πλατφόρμα «crowdfunding» για ομάδες πολιτών, δήμους και κοινότητες που θέλουν να υλοποιήσουν προγράμματα, δράσεις και έργα προς όφελος της πόλης και των πολιτών της.

[PlaceSpeak](#) μια πλατφόρμα διαβούλευσης μεταξύ των Δήμων και των πολιτών.

Φόρουμ

Στόχος της πλατφόρμας «Συμμετοχή» είναι να καταστεί εργαλείο ενημέρωσης και δικτύωσης των πολιτών που εμπλέκονται ενεργά σε συμμετοχικές διαδικασίες διαβούλευσης σε διάφορα επίπεδα και με διαφορετικά μέσα. Το φόρουμ εντός της πλατφόρμας θα προωθεί την κατάθεση και την ανταλλαγή απόψεων, οπτικών και ιδεών επί του θέματος απ' όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Μπορείτε να γίνετε τώρα κίβλας μέλος του φόρουμ – θα ενημερώνεστε με ιμέιλ για την εξέλιξη των εργασιών της πλατφόρμας και τη δημιουργία του ελληνικού δικτύου.

[Εγγραφή στο φόρουμ](#)

Πηγή: <http://www.symmetoxi.eu/index.php/elliniki-nomothesia.html>